

Leerplicht jaarverslag 2018-2019

Leerplicht is maatwerk

In dit jaarverslag gaat het over handhaving van de Leerplichtwet in onze gemeente. We kijken terug en kijken vooruit.

Bijdragen aan kansen voor onze kinderen. Ervoor zorgen dat alle kinderen zich kunnen ontwikkelen in het onderwijs. Daaraan leveren de leerplichtambtenaren in onze gemeente een belangrijke bijdrage. Omdat het bij leerplicht gaat om investeren in onze kinderen. Om hun toekomst. Daarmee investeren we ook nog eens in de toekomst van onze samenleving.

Meer en meer richten de leerplichtambtenaren zich, naast de handhavende taak, op een preventieve rol. Achter verzuim schuilen vaak meerdere redenen. Dat kan erg complex zijn. Dan is aandacht belangrijk. Dan gaat het om signalering, samenwerking, heldere processen, vlotte contacten en toepassen van methodieken.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van dit jaarverslag.

Sjef van Elk
Wethouder Onderwijs

Leerplicht, hoe werkt het?

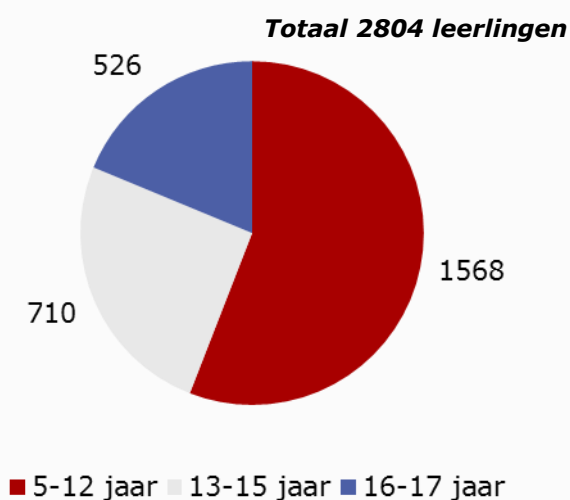
Het doel van de leerplichtwet is het recht op onderwijs voor alle kinderen tussen 5 en 18 jaar te waarborgen. Ieder kind heeft recht op onderwijs en tegelijk de plicht om naar school te gaan. Jongeren die elke dag naar school gaan, werken aan hun toekomst! De gemeente heeft een centrale (wettelijke) rol in het toezicht op de naleving van de leerplichtwet.

Die rol wordt in de praktijk uitgevoerd door de leerplichtambtenaar. Dit doen de leerplichtambtenaren door alle jongeren tussen de 5 en 18 jaar een passend traject aan te bieden met onderwijs op de eerste plaats. Pas als onderwijs niet mogelijk is wordt gekeken naar andere vormen van participatie, dagbesteding of zorg.

Maatwerk kan alleen gerealiseerd worden door een goede samenwerking met onze partners en scholen, waarbij we niet praten over, maar juist mét de leerling en ouders. Essentieel hierbij is om zo snel mogelijk in beeld te komen, zodat er preventief gehandeld wordt en escalatie van problemen voorkomen wordt. Bij zwaardere problematiek wordt opgeschaald naar de benodigde hulpverlening. In Druten is er een goede samenwerking tussen leerplicht en de scholen zowel binnen als buiten de gemeentegrens.

Door samen te werken aan een vroegtijdige signalering en de bijbehorende interventies kunnen we leerlingen en hun ouders helpen waar nodig.

Verdeling leerlingen

Leerplicht-kwalificatieplicht

Een kind is volledig leerplichtig vanaf 5 jaar tot aan het einde van het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt. Aansluitend op de volledige leerplicht volgt de kwalificatieplicht. Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit voor leerlingen die in Druten wonen.

De kwalificatieplicht loopt door tot de leerling 18 jaar wordt of stopt wanneer de leerling een startkwalificatie heeft. Een startkwalificatie is een HAVO- of VWO-diploma, of een diploma op minimaal MBO-2 niveau.

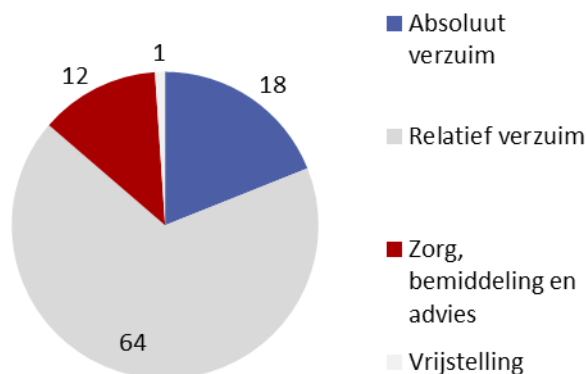
Werkprocessen algemeen

De school is wettelijk verantwoordelijk voor het melden van alle soorten verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin de betreffende leerling woont. Het is dus erg belangrijk dat verzuim (ook het te laat komen) goed door school wordt geregistreerd. Alleen zo ontstaat er inzicht in verzuimgedrag en is er een goede basis om actie te ondernemen. Wanneer leerplicht een verzuimmelding van een school ontvangt, wordt er een werkproces opgestart. Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt.

Er zijn verschillende soorten verzuim, namelijk absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) en relatief verzuim (wel ingeschreven op een school, maar sprake van ongeoorloofd verzuim). Onder relatief verzuim valt ook luxe verzuim (leerling is, zonder toestemming van school of leerplichtambtenaar, op vakantie) en signaalverzuim (verzuim is gerelateerd aan zorg).

Soorten werkprocessen

Totaal 95 werkprocessen

Werkprocessen 2018-2019

In het schooljaar 2018-2019 heeft leerplicht 95 werkprocessen behandeld. Dit is een daling van 35% in vergelijking met het vorige schooljaar (146). De daling zit met name bij relatief verzuim (van 119 naar 64). Binnen het VO (voortgezet onderwijs) zijn er beduidend minder werkprocessen verwerkt dan vorig jaar (van 93 naar 48). Dit komt deels door minder meldingen door de VO scholen, maar ook omdat leerplicht minder zichtbaar was door langdurig ziekte van de betreffende leerplichtambtenaar. (Vanaf 1 januari 2020 zijn we formatief weer op sterkte, waardoor we minder kwetsbaar zijn.)

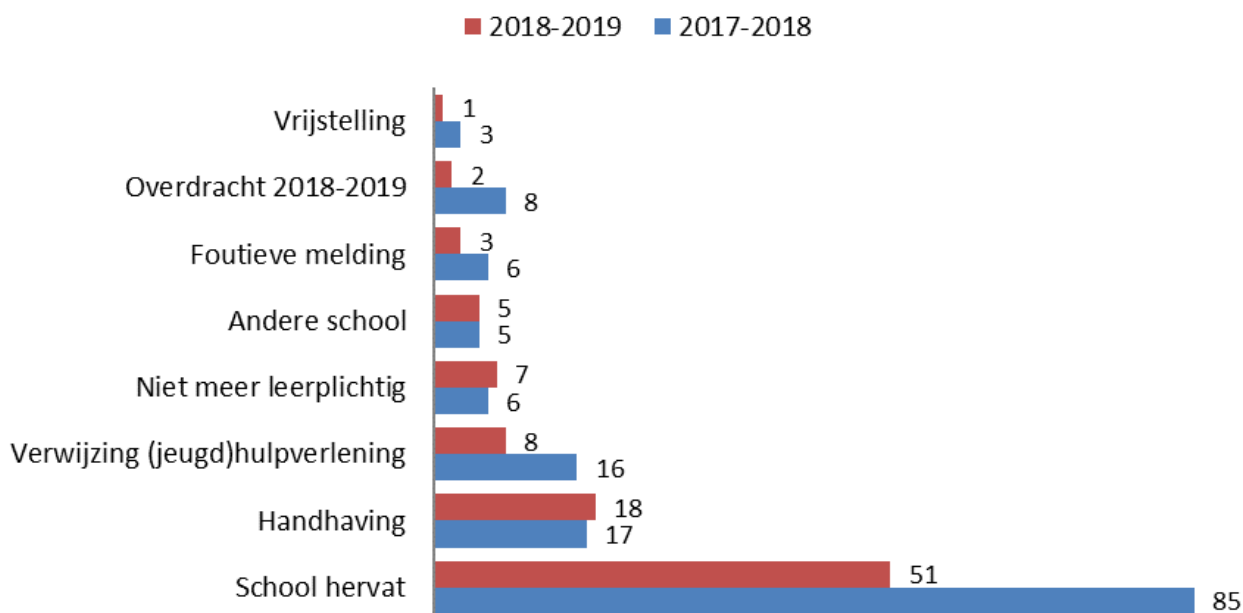
In 3.4% van alle leerplichtige leerlingen (5-18 jaar) (op een totaal van 2804) is de leerplichtambtenaar betrokken geweest. De helft (50.5%) van de werkprocessen betreft leerlingen binnen het VO.

Relatief verzuim komt het meest voor (67.4%). Bij de werkprocessen zorg, bemiddeling en advies is er geen sprake van ongeoorloofd verzuim, maar is de leerplichtambtenaar preventief betrokken geweest. Bijvoorbeeld bij zieke leerlingen (geoorloofd verzuim) of in het kader van passend onderwijs.

Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt of als er een vrijstelling is afgegeven. Bij de meeste werkprocessen (53.7%) heeft de leerling de schoolgang hervat, zonder dat er opschaling nodig was. Opschaling is bijvoorbeeld een verwijzing naar zorg (8.4%) of handhaving (18.9%).

In onderstaande grafiek leest u op welke manier of waarom de werkprocessen zijn afgesloten.

Soorten uitstroom van de werkprocessen

MAS: pas toe of leg uit

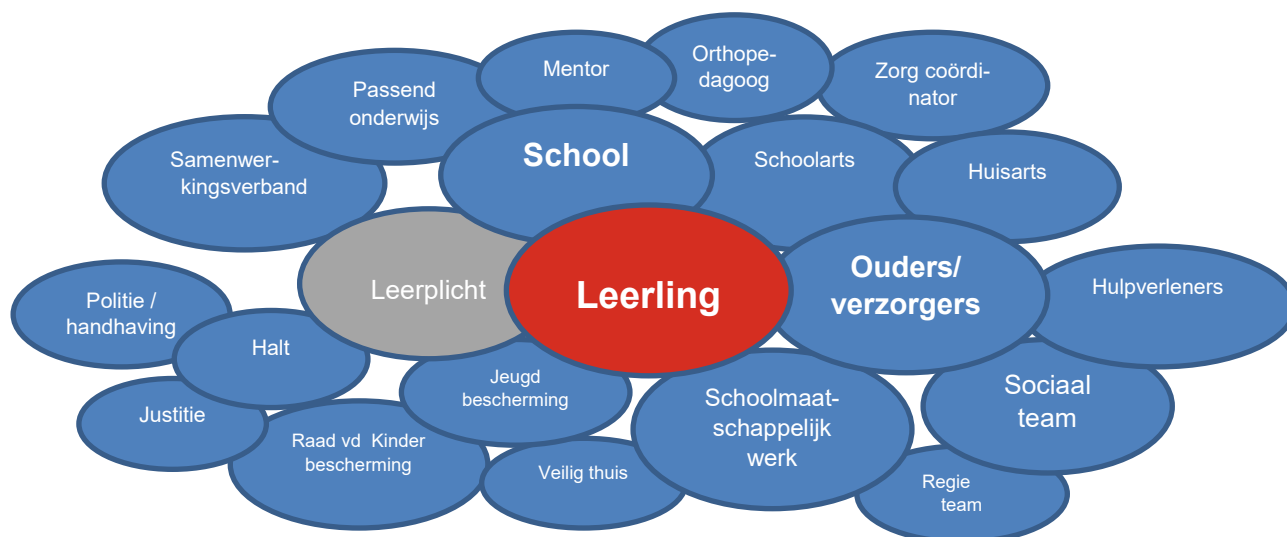
Om het verzuim methodisch meer preventief aan te kunnen pakken, heeft de branche organisatie Ingrado, Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. Dit vanuit de volgende gedeelde visie:

- het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma;
- vroegtijdige inzet van (jeugd)hulpverlening bij verzuim;
- ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim;
- de aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Dit betekent dat de rol van de leerplichtambtenaar ook anders is. Wanneer er sprake is van verzuim, ontvangt de leerplichtambtenaar een melding van school of worden door ouders betrokken. Vervolgens nodigt de leerplichtambtenaar ouders, leerling en eventueel school uit voor een gesprek. Op basis van de uitkomst van het gesprek zijn er op grond van de MAS verschillende opties mogelijk:

- doorverwijzing vrijwillige (jeugd)hulpverlening bij de wijkteams;
- Halt-straft schoolverzuim;
- drang/dwang in een civiel kader (opschaling binnen de (jeugd)hulpverlening);
- dwang in een strafrechtelijk kader (proces-verbaal).

De keuze van de route helpt om een goede aanpak te maken die aansluit op het probleem en ingaat op de achtergrond van het verzuim. Op deze manier voorkom je verdere escalatie en zwaardere hulpverlening op termijn. De nadruk komt hiermee nog meer op preventie te liggen. Het doel is het creëren van een gezamenlijk plan met als doel het beste voor de leerling.

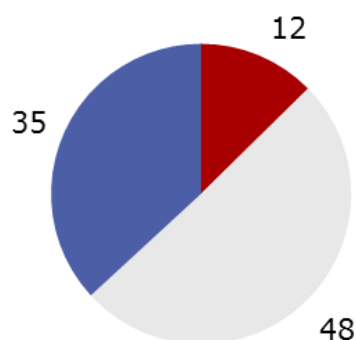
Samenwerking essentieel

Het adequaat aanpakken van schoolverzuim is onmogelijk zonder een goede samenwerking met alle betrokkenen. De oorzaken van verzuimgedrag zijn verschillend. Dit kan liggen bij de leerling zelf, op school, in het gezin of er is sprake van een combinatie van factoren. De leerplichtambtenaar onderzoekt wat de achterliggende oorzaak is. Hiervoor voert de leerplichtambtenaar altijd gesprekken met de leerling en ouder(s), maar ook met school en betrokken netwerkpartners om dit beeld compleet te maken. Zo kan de onderliggende problematiek voor het verzuim gezamenlijk aangepakt worden.

Afstemming vindt o.a. plaats op school in het Ondersteuningsteam (primair onderwijs) of middels en Multi Disciplinair Overleg (MDO). Het doel is om tot een gezamenlijk plan van aanpak te komen en praktische afspraken te maken over ieders rol.

Samen met de leerling, ouders en netwerkpartners wordt oplossingsgericht gewerkt, zodat het de leerling lukt om de schoolgang weer op te pakken.

Verdeling per onderwijssoort

- Primair onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar Beroepsonderwijs

Er zijn pilots gaande in de regio met de het project M@ZL. M@ZL staat voor Medische Advisering Ziekgemelde Leerling. Het is een landelijke aanpak, ontwikkeld door de GGD en scholen.

Het is een project om ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Twijfelachtige ziekmeldingen van leerlingen worden onderzocht, zodat enerzijds het verzuim wordt beperkt en anderzijds vroegtijdige signalering van ernstiger problematiek plaatsvindt.

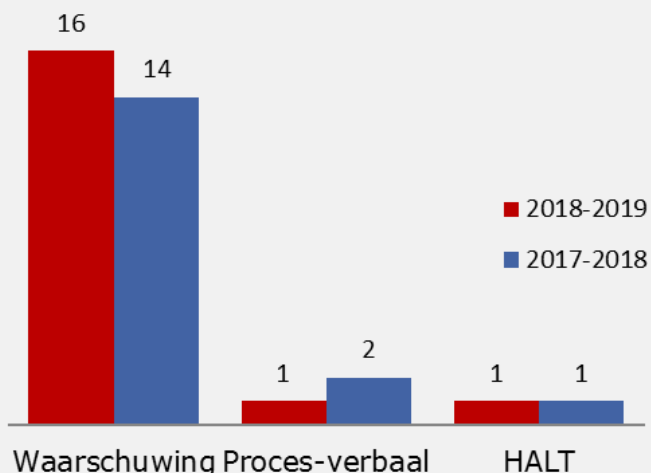
Er volgt een evaluatie van de regionale pilot. Bij positieve resultaten willen wij M@ZL ook graag invoeren binnen de gemeente Druten.

Ervaring van een leerling

Al drie jaar loopt het niet zo lekker op school. Door het spijbelen loop ik achter. Mijn moeder is ziek en ik probeer haar te helpen. Ik vind het zielig voor mama, heb veel last van hoofdpijn en ben erg moe. Ik bepaal veel dingen zelf. Als ik hoofdpijn heb blijf ik thuis. Ik heb veel te maken gehad met de leerplichtambtenaar. Die zei dat ik naar school toe moest, maar toch ging ik niet. Daarom heeft zij mij in contact gebracht met het sociaal wijkteam. Ik kreeg veel hulp aangeboden, maar ik hoef geen hulp. Ik ben tenslotte "oud en wijs" genoeg om mijn problemen zelf op te lossen.

Doordat ik nog steeds niet goed naar school ging kreeg ik een Halt-straft. Deze straf heb ik niet goed afgerond. Nu moest ik naar de rechter. Dit vond ik toch wel echt heel spannend. Ik heb van de rechter verplichte hulp van een man gekregen. Hij helpt mij om weer goed naar school te gaan. Dit is wel een strenge man. Hij bemoeit zich overal mee en ik kom niet overal meer mee weg.

Ik heb dit nodig gehad, want nu ga ik weer goed naar school en ben nu bezig om de laatste lascertificaten te behalen om straks als (onderwater)lasser te kunnen gaan werken.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerplichtige leerlingen die zonder vrijstelling voor geregeld schoolbezoek de school voor 4 weken of langer niet bezoeken. In Druten hebben we in het schooljaar 2018-2019 4 keer met een wettelijke thuiszitter te maken gehad:

- bij 1 leerling was er niet direct een passend onderwijsaanbod;
- bij 3 leerlingen was er sprake van ongeoorloofd verzuim. Hierbij is 2 keer handhavend opgetreden en 1 keer ingezet op een hulptraject.

Naast deze thuiszitters, zitten er ook leerlingen thuis door ziekte (bijvoorbeeld psychische problematiek). Vanuit leerplicht is er dan geen wettelijke taak, omdat er sprake is van geoorloofd verzuim.

Ervaring van de ouder

Het ging niet goed met mijn zoon op school. Mijn ziekte heeft er flink ingehakt bij hem. Ik ben fysiek niet in staat om mijn mannetje te staan. Zijn vader woont niet bij ons. Mijn zoon ging verzuimen. Wij moesten op gesprek bij de leerplichtambtenaar. Hij wilde geen hulp accepteren. Ik dacht dat dit hem zou helpen. We hebben hier nog vaak over gesproken. Hij bleef verzuimen en moest naar Halt. Ook daar kwam hij de afspraken niet na. Daarom werd er door de leerplichtambtenaar proces-verbaal opgemaakt. Mijn zoon moest naar de rechter.

Ik vond het verschrikkelijk om mijn zoon te zien zitten in het 'verdachte' bankje bij de rechter. Heb ik als moeder gefaald? Dat spookte regelmatig door mijn hoofd. Maar ik weet ook dat hij verantwoordelijk is voor zijn daden. De rechter legde jeugdreclassering op. Dit werkt voor hem. De jeugdreclasserder geeft duidelijke grenzen aan en houdt hem ook aan zijn afspraken. Ik heb zelf ook veel geleerd.

Het gaat nu sinds een tijdje goed op school. Ondanks dat het niet leuk was om met leerplicht te maken te krijgen, is het wel gelukt om mijn zoon weer terug te laten keren naar school zodat hij kan werken aan zijn toekomst.

Handhaving

Een groot deel van de interventies door leerplicht wordt goed afgesloten met heldere afspraken, die ertoe leiden dat de leerling weer naar school gaat. Maar wanneer deze afspraken niet tot het gewenste resultaat leiden, kan de leerplichtambtenaar overwegen om handhavend op te treden;

- Er is 16 keer een formele waarschuwing afgegeven.
- 1 leerling is naar Halt verwezen. Dit is een straf op maat. Een jongere komt dan niet direct in aanraking met het Openbaar Ministerie (OM). Bureau Halt, die de straf uitvoert treedt corrigerend op naar de leerling.
- 1 keer is een proces-verbaal opgemaakt. Het OM bepaalt dan welke strafmaatregel er volgt.

Vrijstellingen

Kinderen kunnen op basis van een aantal redenen worden vrijgesteld van de leerplicht. Bijvoorbeeld als de leerling door een lichamelijke of psychische beperking niet in staat is onderwijs te volgen of als de leerling een school in het buitenland bezoekt. Tevens beslist de leerplichtambtenaar bij verlofaanvragen boven de 10 schooldagen, als er sprake is onvoorziene en gewichtige omstandigheden.

In schooljaar 2018-2019 heeft de leerplichtambtenaar 1 aanvraag ontvangen voor een vrijstelling wegens het volgen van onderwijs in het buitenland (artikel 5 lid c). Deze is toegewezen.

Een aanvraag voor extra vakantieverlof vanwege het beroep van de ouder of een aanvragen voor bijzonder verlof moeten ouders bij school neerleggen. De directeur neemt hierin een besluit.

Passend onderwijs

Sommige leerlingen hebben extra zorg nodig of zijn niet in staat om volledig onderwijs te volgen. Dan is het belangrijk om te kijken wat leerlingen wél kunnen. Het samenwerkingsverband adviseert scholen in het kader van passend onderwijs en scholen kunnen extra ondersteuning bieden. De rol van de leerplichtambtenaar is in deze om te kijken of het recht op onderwijs gewaarborgd wordt.

Naast de extra ondersteuning die scholen kunnen bieden zijn er toch leerlingen, die door hun specifieke zorgvraag, een andere vorm van onderwijs volgen. Zij ontvangen bijvoorbeeld wekelijks een paar uur onderwijs op een zorgboerderij of volgen onderwijs in combinatie met behandeling. Door een mooie samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg is er steeds meer maatwerk mogelijk.

Beleidsontwikkelingen

- In mei 2019 hebben de gemeente Druten, Samenwerkingsverband Stroomland, Stichting SPOM Onderwijs en GGD Gelderland-Zuid het Convenant Samenwerking Onderwijs en Jeugdhulp ondertekend. Hierin en in de bijbehorende Handreiking zijn afspraken geformuleerd met betrekking tot de invulling van het Ondersteuningsteam op de basisscholen.
- Regionale gemeenten en de gemeente Nijmegen hebben een samenwerkingsovereenkomst afgesloten over kwalificatieplicht. Hierin zijn afspraken formeel vastgelegd met betrekking tot uitvoering van het toezicht op de kwalificatieplicht.
- Na de ambtelijke fusie wordt er binnen de werkorganisatie Druten-Wijchen (WDW) nauw samengewerkt door de drie leerplichtambtenaren. In voorkomende situaties leidt dit tot het waarnemen van elkaars werkzaamheden.
- De ingezette intensievere samenwerking van de leerplichtambtenaren van de gemeenten Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar en de Werkorganisatie Druten-Wijchen leidt tot betere regulering, afstemming, uitwisseling en informatie.
- In regionaal verband is er in deze periode gestart met de eerste werksessies om op termijn te komen tot een nieuw programma VSV.

Voortijdig schoolverlaters

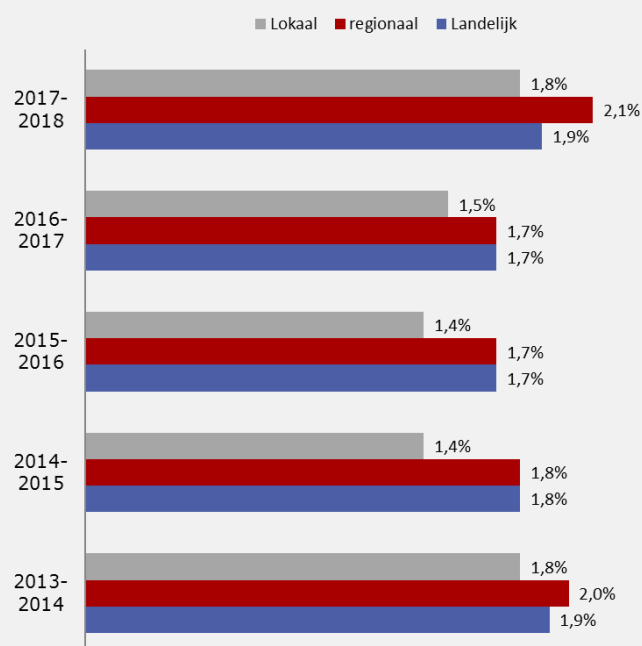
Wanneer een leerling de school zonder diploma (startkwalificatie) verlaat en ook niet doorstroomt naar een andere vorm van onderwijs, wordt er gesproken van een voortijdig schoolverlater (VSV'er). Verschillende factoren (bijvoorbeeld middelengebruik, psychische en/of lichamelijke problematiek, problemen in de opvoedsituatie, beïnvloeding van leeftijdsgenoten, conflictsituaties op school, motivatieproblemen) zijn risico's voor schoolverzuim en vergroten de kans dat jongeren voortijdig de school verlaten.

Het aantal voortijdig schoolverlaters in Druten is in het schooljaar 2017-2018 gestegen van 1,5% naar 1,8% (32 leerlingen). Wel blijft het aantal voortijdig schoolverlaters onder het landelijke gemiddelde van 1,9%. De RMC regio (Arnhem Nijmegen) laat een grote stijging zien van 1,7% in 2016-2017 naar 2,1% in het jaar 2017-2018.

Van de in totaal 32 voortijdig schoolverlaters in Druten komt er 1 uit het voortgezet onderwijs en 31 leerlingen hebben het MBO verlaten.

⇒ 1 leerling is jonger dan 18 jaar.

⇒ 31 leerlingen hebben tussen hun 18e en hun 23e de school verlaten zonder startkwalificatie.

De VSV cijfers over het schooljaar 2018-2019 zijn op dit moment nog niet beschikbaar.